

ДНЕВНИКЪ

(стенографически)

на

II^{то} обикновено Народно Събрание.

LXXXIII ЗАСЪДАНИЕ, СЪББОТА 22 НОЕМВРИЙ 1880 ГОД.

(Подъ председателството на г-на Сукпарова. — Начало въ единъ часъ послѣ пладнѣ.)

Председателъ: (Звъни.) Ще се чете списъка.

Секр. Каролевъ: (Чете списъка.) Вчера отежтествоваха: Хр. Стояновъ, Икономъ п. Тодоръ, Велко Костовъ, Петръ Генчевъ, Священникъ Григорий, Карапетровъ, Горбановъ, Цеко Ванчевъ, Каракашовъ, Т. Балабановъ, Климентъ Епископъ Браницки, Даскалъ Тодоръ, Атанасъ Храмовъ, П. Станчовъ, Кирковъ, Д-ръ Браделъ, Митрополитъ Григорий, Г. Цанковъ, Начогичъ, Т. Станчовъ, Кънчо Жековъ, Д. Бърневъ, В. Поповичъ, Хафузъ Билялъ, Ахмедъ Идризоглу, Ахмедъ Терджуманъ, Симеонъ Митрополитъ Преславски, Болърски, Т. Икономовъ, Ив. Стояновъ, Ст. Поповъ.

Председателъ: Отъ 172 депутати 61 съ касиранитѣ отежтествовать, приежтествовать 111, има повече отъ половината, засѣданието се отваря. Ще се чете 79 протоколъ.

Секр. Грънчаровъ: (Чете 79 протоколъ.)

Председателъ: Има ли нѣкой да забѣлѣжи върху четения протоколъ? (Нѣма.) На дневния редъ имаме четението доклада за прошенията.

Калчо Пасковъ: Азъ имамъ да направя едно кратко запитване до г-на М-ра на Финанситѣ, относително распореджанието за пренасяннето хранитѣ.

Председателъ: Ако дойде г-нъ М-ръ; ако ли не ще остане на дневния редъ въ понедѣлникъ.

Докладчикъ: (Чете.) Прошение отъ Никола погъ Филиповъ, отъ село Банско (Разложко окръжие), който учителствувалъ 30 год. въ Македония, Тракия и България, проси да му се опредѣли пожизненна пенсия.

Комиссията е на мнѣние да се проводи до М-вото на Просвѣщенieto.

Еремия Гешовъ: Азъ желая, г-да, да зная на каква възраст е, като казва негова милость че е учителствувалъ толкова години, че да му се даде пенсия. За да се дава пенсия не е тъй лесно; азъ мисля, когато даваме пенсия, трѣба да мислимъ на какъвъ челоуѣкъ я даваме.

Докладчикъ Расолковъ: Въ прошенieto не е казано на колко е години, но вижда се, че не е твърдѣ старъ. Въ прошенieto се казва, че не можелъ да чува и вижда.

Еремия Гешовъ: Много челоуѣци сѣмъ сръщамъ, по стари отъ тогова, сиромаси, които ежщо не чуватъ и не виждатъ, но на веѣкиго ако даваме пенсия, то и тѣзи камада да бѣше пълна съ пари, пакъ не щѣха да стигнатъ. Азъ сѣмъ на мнѣние прошенieto му да остане безъ послѣдствие. Защото и по пѣтицата има много хора просятъ не е възможно веѣкиго да удоулетворимъ.

Славейковъ: И. Събрание трѣба да приеме онова, което предлага комиссията, т. е. че трѣба да се проводи на Министерството на Просвѣщенieto. Събраниеето не трѣба да предръшава да му се даде или не. Има сумми разрѣшени отъ Събраниеето за това и ако той е заслужилъ, ще бѣде удоулетворенъ, ако ли не, ще му се откаже. Той самъ казва, че ималъ сега друга служба, но се боилъ за напредъ, когато го испѣждатъ, не ще има отъ какво да се прехранва, когато ще го испѣждатъ вече пакъ друго е. Тогава може да се види заслужва ли пенсия.

М-ръ Гюзелевъ: Както забѣлѣжи Г-нъ Славейковъ той си ималъ сега служба, а до гдѣто той е на служба не може да му се даде пенсия. Ако остане безъ служба и ако се докаже, че той е учителствувалъ повече отъ

20 год. и нѣма вече способностъ да служи, то тогава може да му се опредѣли нѣщо.

Дюкмеджиевъ: Азъ ще забѣлѣжа на г-на Еремия Гешова, който каза, че не трѣба, г-да, да даваме на вѣкиго, който е слѣпъ и който не чува, каквито азъ можъ да кажа България може да има до 100 хиляди души. Но тука работата е за хората, които сж учителствували не помалко отъ 20 год. За тѣхъ се рѣши въ миналата сесия да имъ се даватъ пенсии, ако не сж способни за служба. Ако и той пада подъ тая категория, нека се проводи прошенieto му до надлѣжното Министерство и ще му се разрѣши.

Еремия Гешовъ: Бихъ попиталъ г-на Дюкмеджиева, такъвъ чловѣкъ учитель, който учителствувалъ, 20 год., не може ли да намѣри срѣдства да се препитава още 5 год. поне? Азъ мисля, че ни единъ чловѣкъ, не е останалъ така: единъ е учитель, другъ на друга служба и пр. и пакъ нѣма да остане ни единъ безъ работа. (Гласове: немерпано е).

Михайловскій: Питамъ г-на Еремия Гешовъ, колко сж приемили учителитѣ годишна плата въ турско време? когато единъ учитель е отивалъ при сиптропа да иска пари, послѣдния му давалъ по 20—22 гроша. Но на какво по напредъ съ тѣзи пари? Какъ искамъ да се препитаватъ 50 год. Г-нъ Еремия Гешевъ баремъ да не знае какво сж тегалин учителитѣ. Сега иска да иматъ аржрдисано, отъ гдѣ? Колкото за сега друго нѣщо е, защото на учителитѣ имъ се плаща отъ хазната.

Паничерски: Азъ нѣма да говори до колко е не логично, което каза г-нъ Еремия Гешовъ. Както каза г-нъ М-ръ на Просвѣщенieto, туй е доста ясно и нѣма за какво да хортуваме. Да се проводи на Министерството на Просвѣщенieto както предлага комисията и да се мине по нататѣкъ.

Докладчикъ: Просителтъ казва, че билъ обранъ по време на войната и че е съвършено пострадалъ, каквото ималъ изгубилъ, а сега се намира въ голѣмо бѣдствие.

Славейковъ: Тоже и това, че билъ обранъ, не му служи за право да чака пенсия. Малко ли хора бѣха обранъ и даже отъ тѣзи които съществували; но тука е излишно да се говори, когато Нар. Събрание е дало инструкции за това на Министерството на Просвѣщенieto. Слѣдователно ще испита Министерството, ако има право просителтъ, може да се удовлетвори. Да се не бои той че пари тѣй хвърляме.

Еремия Гешовъ: Азъ искамъ да кажа на г-на Михайловскій, че сега се плаща на учителитѣ отъ хазната; но ще ви кажа, г-нъ Михайловскій; че само на нѣкои народни училища се плаща отъ хазната.

Михайловскій: Сега се плаща на единъ отъ хазната, а други се поддържатъ отъ селенитѣ. Но работата е какъ е билъ учителтъ преди 30 год.? когато такъвъ чловѣкъ е учителствувалъ 30 год. по Бълга-

рии, Тракия и Македонии. Азъ още нито единъ учитель не съмъ виждалъ да е прокопсалъ; но видѣлъ съмъ, че му събиратъ съ дискусъ да го погребатъ, когато умре. Покойниѣ баща на Ботева, който учителствува 30 год. въ Калюферъ, когато го погребяха съ дискусъ му събираха пари.

Предсѣдатель: Приема ли П. Събрание прошенieto на П. П. Филиповъ да се проводи въ Министерството на Просвѣщенieto? (Приема).

Докладчикъ: (Чете): Прошение отъ бобошевскій представителъ священникъ Григорий, съ което иска да се увеличи числото на жандармитѣ въ околнитѣ дубиншка и бобошевска, защото сж на границата.

Комисията е на мнѣние да се проводи въ Министерството на Вжтрѣшнитѣ работи, което да узнае имали такова, каквото се представя въ прошенieto.

Славейковъ: Азъ чухъ думитѣ: защо не се казятъ тѣ сами, именно на тѣзи думи желая да отговори; защото, ако е питанieto сами селенитѣ да си казятъ границата, то тѣ казватъ, ние имаме войска, плащаме и храниме я, милиция даваме, данѣкъ даваме, и въ сжщото време сме принудени да пазимъ границата. Дѣйствително, това е малко несправедливо; но когато, споредъ рѣшението на комисията, се възложи на Министерството, и като вземе то поводъ отъ туй прошение ще види оплакванieto, което става по тѣзи частъ, то може да помисли, че пограничнитѣ мѣста не трѣба да се оставятъ на туй положение, каквото сж били до сега. Ни единъ отъ насъ не желас, щото спокойствието на вжтрѣшната страва, което зависи отъ пограничнитѣ мѣста така да се нарушава; за туй, и никой не желас да се остави границата така слабо уредена, и азъ съмъ на мнѣние, когато се говори за това въ Народното Събрание, колкото за освѣтаѣние, то да се прати, споредъ мнѣнието на комисията на Министерството на Вжтрѣшнитѣ работи и тамъ да се вземе въ внимание.

Священникъ Бобошевскій: Г-нъ предговорившиѣ достатѣчно обясни за голѣмата необходимостъ въ бобошевската околина отъ нѣколко жандари. Тамъ има 2 сѣдебни околии: една дубиншка и друга бобошевска. Тия двѣ околии иматъ вѣцко 30 души жандари, отъ които 15 пазятъ границата, а на другитѣ 15 се оставятъ да глѣдатъ тюрмитѣ и казначествата. Това чело за 2 сѣдебни околии е недостатѣчно. Азъ преди 2—3 дена отидохъ по собствена нужда у дома си и въ този случай отидохъ на границата. Тамъ забѣлѣжихъ 3—4 жандари, които чуватъ границата, но въ сжщото време видѣхъ, че населението отъ юго-западната страна на границата, като редовна войска сж дошли отъ вѣдъ границата, гдѣто и стоятъ, че народътъ е въ вълнение. При това казватъ още: че данѣци плащаме, храниме войска и защо да иматъ другитѣ страни войска, а нашата нѣма, но стоимъ по границитѣ. Заради това, желателно е щото, ако е възможно, единъ приставъ съ 15

души жандари да има бобошевската околия. Следователно, комисията добър е направила да се испрати прошенето въ Министерството на Вътрешните Работи съ особена препоръка.

Славейковъ: Казахъ и напредъ, че съмъ съгласенъ да се препрати съ особена забѣлѣжка, именно за границата въобще да има по строгъ надзоръ; защото не е думата само за Бобошево.

Тодоровъ: Желателно е наистина да се вземе въ внимание това прошение, защото азъ зная тѣзи страни. Тѣ сж изложени на границата съ Турция. Заради това, да се препрати на особено внимание, и ако е възможно, да ни се даждъ свѣдѣния какво е станало.

Грънчаровъ: И азъ съмъ съгласенъ да се испрати съ такава препоръка и то не само отъ нѣмъ таа околия, но и на други погранични мѣста. Знаемъ, че Кюстендилъ и Дупница сж сега околии, но напредъ били окръзи. Тогава имаше доста жандари и войска пазеше границата. Въ кюстендилски окръгъ стоеше цѣла дружина, имаше и пограничния батальонъ и жандаритѣ бѣхж тройно повече отъ колкото сега. Азъ не зная, на какво основание Министерството направи такова разпореждане, щото числото на жандаритѣ да се умали на половина. Нашитѣ войски стоятъ въ градоветѣ и границата стои отворена, когато на други страни пазятъ редовна войска.

Предсѣдателъ: Приема ли Народното Събрание да да се препрати това прошение въ Министерството на Вътрешните Работи съ особена препоръка да се удовлетвори прошенето, ако заслужава? (Приема се.)

Докладчикъ: Промение отъ 50 души отъ търновскитѣ граждани спиртоварители, които се оплакватъ, че въ Търново се вземало повече патентъ отъ спиртоварителитѣ, а въ Рѣховица и Келифарово се вземало на половина. Тѣ проситъ щото и отъ тѣхъ да се взема както се взема отъ търновскитѣ спиртоварители». Комисията е на мнѣние да се остави това прошение безъ послѣдствие (Обща веселостъ!)

Славейковъ: Дѣйствително, четението на това прошение произведе малко смѣхъ (Илия Цановъ: само малко ли?). Но азъ не съмъ съгласенъ, че трѣба да остане това прошение безъ послѣдствие а мисля, че трѣба да се проводи въ Министерството на Финанситѣ. (Гласове: защо?) Защото, ако иматъ тѣ право, може би, щото ние недоразбираме за величко, то (Министерството) ще ги удовлетвори, ако ли нѣматъ право, не ще да ги удовлетвори. Ние ако го приемемъ така, може да обидемъ и да отнемемъ едно обяснение на Министра на Финанситѣ. Азъ никога не вземамъ за да говори въ интереса на спиртоварителитѣ и желалъ бихъ да се намали, но може би да има нѣщо, което ние не доразбираме и Министрътъ на финанситѣ, ако намѣри за добъръ, да го разгѣда и да направи потребното.

А. Цановъ: Отъ това прошение се вижда, че тѣзи хора много завидятъ на своитѣ братя въ Орѣховица. Менѣ сж чини, че най добъръ е направила комисията, да остане това прошение безъ послѣдствие, и както каза г. Славейковъ, тѣзи челоѣци за да направятъ своята търговия колкото е възможно по стѣнителна, искатъ да имъ се намали данѣка. По тѣзи причина ние не трѣба да обръщаме на него внимание.

Баларевъ: Промението казва, че въздигането на малки паланки, било въ ущербъ на голѣмитѣ градища. Това е една глупостъ и за това промението трѣба да остане безъ послѣдствие.

Преосв. Климентъ Браницкий: Да оставимъ смѣшното на страна и да видимъ, какво искатъ тѣзи хора? Азъ разбрахъ, че тѣ не искатъ друго, освѣнъ равенство и правда. Другото е турено за украшение. Тѣхното желание е, защо да става такава обида за града Търново, като се взима за Келифарово и горния Орѣховица по десетъ франка, а на тѣхъ да се взима двоенъ налогъ. Тѣ умоляватъ Народното Събрание да се не прави оскърбление за града имъ и да имъ даде право да плащатъ като въ горния Орѣховица и Келифарово. Ако има справедливостъ, то трѣба да дадемъ право на тѣзи хора, ако и да се смѣхне на тѣхното прошение. Тѣ некатъ само правдата.

Ер. Гешовъ: Азъ не зная, до колко могатъ тѣ да сполучатъ, та да оцастливятъ единъ народъ. У тѣхъ народъ е тѣхната кнсия. Какъ могатъ тѣ да искатъ да се запрѣщава на населението въ Търново, когато се връща отъ Орѣховски пазаръ.

Предсѣдателъ: Не е въпроса върху това, но върху даждията.

Свяц. Радевъ: Азъ искамъ да забѣлѣжа, че не само въ търновски окръгъ се плаща повече патента въ градоветѣ, отъ колкото въ селата, но това е въ цѣлото Княжество така. И добъръ би било да се попита г. Министръ на Финанситѣ: има ли законопроектъ особено за патента на питиета и ако нѣма, трѣба да го искаме да се внесе; защото има голѣма несправдливостъ въ раздѣленieto на патентитѣ. А колкото за промението, то може да го оставимъ безъ послѣдствие, но за патентитѣ трѣба да искаме законопроектъ.

Дюкмеджиевъ: Колкото разбрахъ, на просителитѣ исканieto е туй, че тѣхнитѣ патентъ е отъ първото качество, а всички други, които продаватъ сжцето, плащатъ на половина. Искамъ да кажа да ли въ единъ градъ голѣмъ и въ едно село, търговцитѣ могатъ да се сравнятъ? Въ София или въ Русчукъ се плаща патентъ отъ първа степенъ тѣй сжцо и въ Търново. Но има голѣма разлика въ едно село, козто плаща първа степенъ патентъ. Топганджии отъ първий класъ въ едно село, е като този, койго е най доленъ въ града. Тогава какъ можемъ да ги сравнимъ? Въ градоветѣ, тѣ продаватъ съ милиони оки, а въ селата съ стотини.

Бръшляновъ: Сжщо искамъ да залѣлѣжа, защото, като се раздѣли търговията на спиртовѣтъ на классове, то, който повече харчи, той повече и плаща и като се сравни, взема се предъ видъ особено въ градоветѣ, какъ става вземаннето и даването. Въ градоветѣ трѣба продавачитѣ да плащатъ повече, отъ колкото въ селата. Така въ Търново първо-класснитѣ плащатъ 200 франка, а въ Орѣховица първо-класснитѣ плащатъ 100 франка. Азъ мисля, че едва въ Орѣховица заслужава единъ да бѣде занесенъ въ първо-класснитѣ. За това, има разлика въ градоветѣ, гдѣто населението е гъсто. Тамъ трѣба да се плаща повече; защото става по голѣмо продаване. Това става и съ самата кирия, а не само за данѣнитѣ. Друго се плаща за една кръчма въ Търново и друго въ Орѣховица. За това постѣпката на комисията е праведна и да оставимъ това прошение безъ послѣдствие. И азъ въ това не виждамъ повече, отъ колкото едно завиствливо око.

Михайловскій: Да хортуваме по самото дѣло, както е днесъ. Въ Орѣховица има фабриканти, които продаватъ спиртъ въ София. Софиинци купуватъ спиртъ отъ Орѣховица, и тя не е нѣкое село и дукянитѣ тамъ сж по скъпи отъ колкото въ Търново. При туй мислете Търново какъвъ центръ е, каква търговия има и да Ви кажа, че който държи въ най хубата улица механи, той плаща повече и по малко взима отъ колкото други механи въ нѣкоя кална улица, които сж пълни съ мющерии. Въ хубавитѣ улици хората ги сражъ да ходятъ на гостилница. (Веселостъ), и отиватъ въ онѣзи по страни. Тѣзи механи сж постоянно пълни и при това плащатъ по малко патентъ. Заради туй трѣба да се обърне внимание на това, когато ще се работи закона за патента. Другата работа да си остане на страна.

Сава Илиевъ: Нѣкои г-да казвхъ, да се обърне внимание на голѣмината на градоветѣ, а не на търговията, която се върши. Азъ имамъ да кажа, че Търново е първъ градъ въ Княжеството, а относително търговията той едва играе третостепенна роль; а Орѣховица дѣйствително прави търговия и въ по голѣмъ размѣръ отъ колкото Търново; за това, ако би да сравнимъ Орѣховица съ Търново, то Орѣховица да плаща 2 пхти по малко отъ колкото Търново, това не е праведно; защото трѣба да се вземе въ внимание търговията, а не голѣмината на градътъ; защото въ нѣкой голѣмъ градъ има незначителна търговия, а по малкиятъ градъ прави по голѣма търговия.

Славейковъ: Азъ ще остава на страна търговията на единъ и на другитѣ градъ. Да вземемъ, че онѣзи иматъ право, които казватъ, че едно село не може да бѣде като единъ градъ; но тука, между Орѣховица и Търново, азъ ще потвърди думитѣ на онѣзи, които казватъ, че има по голѣма търговия въ Орѣховица; но не е тѣй, азъ не бихъ желалъ да подгрѣпя мнѣнието, че това трѣба да се отдаде на Министерството само по

това, че тука искавахме нѣколко думи по предположение, а самата компетентна властъ да сѣди за това нѣщо е Министерството, и Министерството мисля, че не иска единъ градъ да въздигне, а другъ да съини. Може би, че то не е взело въ внимание и че не е тамъ мислило; но ако види, че то трѣба да се вземе въ внимание, то ще го вземе, ако го не вземемъ ние въ внимание. Азъ моли Нар. Събрание да не предрѣшава този въпросъ, за който най компетентната властъ е Министерството на Финанситѣ. (Гласове: исчерпано е! съгласни).

Дюкмеджиевъ: Азъ ще кажа на г-на Михайловскій, който казва, че един дукяни, които били въ калната улица печелили по много, и ще забѣлѣжа, че у Радакъ даватъ едно кафе 2 гроша, а по другитѣ механи го даватъ по 10 пар. (Веселостъ).

Бръшляновъ: Върху думитѣ на г-на Михайловскій трѣба да се обърне внимание. Той казва, че кръчмитѣ на хубавитѣ улици не били така посѣщавани; но това трѣба да го знае и градекии съвѣтъ и тогава трѣба калнитѣ улици да плащатъ повече отъ колкото хубавитѣ. Азъ пакъ повтарямъ да кажа, че въ това прошение се вижда едно завиствливо око. Ако бѣше въпросъ да се нареди въ Орѣховица, окръжно или друго нѣкое училище, то безъ съмнѣние щѣше да се каже, че Орѣховица, е едно село, което нѣма никаква живостъ и че който отиде тамъ ще подивѣи и че трѣба да стане въ Търново, а сега въ този случай се дава предпочитание на Орѣховица отъ колкото на Търново и се казва, че Орѣховица била голѣмъ градъ.

Икономъ Попъ Тодоръ: Азъ съмъ съгласенъ това прошение да се проводи въ Министерството на Финанситѣ, защото то разбѣра тѣзи работа по добръ. Ако види че трѣба да остане безъ послѣдствие, ще го остави безъ внимание; но ако заслужава, то ще се обърне внимание. Азъ не знамъ да ли ще намѣри Министерството за удобно да сваля патента. Ако намѣри Министерството, че е еднакъвъ алжшъверина, то може да направи патентитѣ равни, именно да направи сжщата цѣна, както въ Търново тѣй и въ Орѣховица за да нѣма нужда да си завиждатъ. Заради това съмъ на мнѣние да се прати тамъ.

Стамболовъ: Първо и първо едно прошение отъ 60 души, не може да се глѣдъ като отъ единъ градъ спир. отъ Търново, който има по вече отъ 10.000 души, и за това не трѣба да глѣдаме това прошение, като прошение на гр. Търново; но като прошение отъ 60 Търновци и слѣдователно, желателно е да говоримъ по прилично за такъвъ единъ градъ; защото и той сжщо е единъ градъ въ една държава, както и другитѣ. Никакви привелегии не могатъ да се даждъ на никакъвъ градъ. Всички сж подданиници на едно Княжество, били селяни, били граждани се сж еднакви. Заради това да не се праща това прошение на Министерството; но да остане такава безумна жалба безъ послѣдствие.

М-ръ Каравеловъ: Менѣ ми се чини, че тука може би да има нѣкоя жалба справедлива; защото когато сѣ се съставявали патенти за механиктѣ и тютюнджийскитѣ дувани още въ Руското Управление, Търново много по скъпо е плащало патентъ, отъ колкото Орѣховица и ние не можемъ да кажемъ че въ Орѣховица би имало по малка търговия отъ колкото Търново. За това по добръ е да се прати това прошение на Министерството. Колкото за закона за патентитѣ, той се работи и ще се внесе въ Народ. Събрание и тогава ще видимъ, кон градове, какъ ще причислимъ.

Тихчевъ: Г-да! Азъ имамъ да забѣлжи на г-на Михайловскій само това, че неговото изложение за тѣзи, които продаватъ въ по долни улици има голѣма разлика; (Гласове: не е това работата, исчерпано е! исчерпано е!) защото тѣзи въ по хубавитѣ улици продаватъ по скъпо, отъ колкото онѣзи въ долнитѣ. (Ще се чува). Въ по главнитѣ повече печелятъ защото поскъпо продаватъ.

М-ръ Каравеловъ: Азъ казахъ, че ще се предложи законъ за патентитѣ въ Нар. Събрание и тогава ще видимъ какъ ще направимъ. Собствено Министерството не распреѣлива классоветѣ на патентитѣ, това е работа на съвѣтитѣ какъ трѣба да се раздѣлятъ, а сега нѣма нужда да се говори за това.

Предсѣдателъ: Желас ли Нар. Събрание да се говори още? (Не. Исчерпано е.) Комиссията отказва ли се отъ своето мнѣние?

Докладчикъ: Отказва се.

Предсѣдателъ: Приема ли Н. Събрание това прошение да се препрати въ Министерството на Финанситѣ? (Не приема). Който не приема да си дигне ржката. (Вишегласие). Остава безъ послѣдствие.

Докладчикъ: (Чете): Прощение отъ Никола Стефановъ, въ което просителътъ казва, че въ 1841 год. взелъ участие въ бунта въ гр. Ибраѣла. Въ 1842. год. тоже взелъ участие въ втория бунтъ, подиръ това миналъ въ България, гдѣто го улавятъ турцитѣ, мѣчили го, запирали и въ желѣза го държали, че като се отървалъ отъ това страдание учителствувалъ въ Габрово. На 1862. год. подигналъ бунтъ и най сѣтитѣ побѣгналъ въ Влашко отъ гдѣто не смѣялъ да се завърне въ България до преминуването на Рускитѣ войски презъ Дунава. Просителътъ стоялъ безъ служба 1 год. и 2 мѣсеци, по тая причина фамилията му достигнала въ съвършено разоряване и моли Н. Събрание да му се даде или служба, или пенсия, както и на другитѣ двама поборници (Панаотъ и Иля). Комиссията е на мнѣние да се препроводи това прошение въ Министерскій Съвѣтъ на благоусмотрѣние.

Тодоровъ: Азъ мисля, че просебодателътъ Никола Стефановъ ако и да е старъ; но той наистина се е блѣскалъ по бунтоветѣ, стоялъ е задрѣнъ и участвувалъ въ движенията и той още може да върши работа. Заради това преди да му се даде пенсия, то да се

даде на Министерскій Съвѣтъ съ препорѣка да му се даде служба, каквато може да извърши. Той познава много язици и може още да върши работа.

П. Станчовъ: Съгласенъ съмъ съ г-на Тодорова.

Предсѣдателъ: Приема ли Н. Събрание това прошение да се препрати на Министерскій Съвѣтъ споредъ мнѣнието на комиссията съ особена препорѣка да му се даде служба? (Приема се.)

Докладчикъ: Прощение отъ 26 семейства жители на селото Мутиневъ Чифликъ (сега Николаево село.) Радомирска околия, на които бацитѣ и дѣдитѣ отъ 150 години живѣли въ този чифликъ и работили земята на нисполъ, нито единъ отъ просителитѣ нѣмалъ собствена земя и понеже се бояли да не би турчина да продаде чифлика си и да си отиде и да не би куповача да ги псипди, тѣ спазарили половината чифликъ съ притежателя за 750 лири турски, срѣщу които брояли 250, а останалитѣ 500 лири тур. трѣбало да броятъ на 1-й пдуций Декемврий, но понеже пѣматъ сега остатъка, то молятъ Н. Събрание да имъ заемне правителството 500 л. т. като се задѣлжаватъ да ги повърнатъ на правителството въ разстояние на една година време. Относително за другата половина на чифлика молятъ да се задрѣти да се не продава другиму, а тѣмъ. — Мнѣнието на комиссията е да се проводи това прошение до г-на Министра на Финанситѣ.

Михайловскій: Понеже тѣзи работа се касае до чифлици, Министерството има вземени мѣрки и това да се препрати на Министерскій Съвѣтъ.

Славейковъ: За това се обработва единъ законъ и днесъ, ако имаме време, ще го четемъ, тамъ е предвиденъ този случай и ако би това прошение да се препраца, то мисля, че трѣба да се прати до Министерството на Финанситѣ; защото нему сѣ възможени всички тѣзи дѣла, така щото смѣдъ обработването на закона то ще мине тамъ; а понеже закона предѣлжи днесъ или въ понеѣдникъ да го разгѣдаме; заради това мисля, че не е нужно да правимъ главоболне на цѣлъ Министерскій Съвѣтъ, но да се прати на Министерството на Финанситѣ.

Ненко Храновъ: Съгласенъ съмъ, гдѣто казва г-нъ Славейковъ да остане това прошение до понеѣдникъ, когато ще се внесе и закона; но като зналъ, че онѣзи хора иматъ нужда; защото дадохъ единъ сенетъ, че ако до 51 день не дадѣтъ паритѣ, че може турчина да го продаде на другъ; за това мисля, че по хубаво ще бжде да се прати на Министерството за да вземе то мѣрки да се не продава на другъ. Тѣ го упазариха за 750 лири и ако пазѣе другъ мющерия може да даде 1500 лири и тогава може да губятъ тѣзи хора; за това да се прати въ Министерството да вземе то по-трѣбнитѣ мѣрки.

Докладчикъ: За другата половина казватъ въ прошениято си и молятъ Събранието, да се спре и ти за да не може другъ да я купи, освѣнъ тѣхъ.

Славейковъ: Азъ мисля, че по преди стана дума за продажбитъ на вѣкои чифлици, именно, че вѣкоя продажба, която не е станала на присѣственното мѣсто, или чрезъ сждѣтъ, нѣма да се припознава. И съ това ще се постигнѣ тѣй, както законътъ гласи; за това нѣма никой опасностъ, ако да се минатъ два или 3 дена, до гдѣто влѣзе въ сила законътъ.

Тодоровъ: Нанстина хубаво е, но като сж плаща на вадето, и времето доближава, то се страхуватъ. Но както каза г-нъ Славейковъ има распорѣждане отъ Министерството за да се въспре продаванието на земитъ, и за туй не може продажбата да бжде ефективна, до гдѣто нѣма законъ за чифлицитъ, който е вече даденъ на комисията и скоро ще влѣзе въ сила. Слѣдователно другъ не може да го купи; защото общината се предпочита отъ частнитъ покупатели.

Ненко Храновъ: Нанстина това е хубаво да остане за два или 3 дена. Но ние можемъ ли да отнемемъ чифлицитъ на онѣзи съ сила. Тѣ пазарили за 61 день а има търговци, които могатъ да даждъ нѣколко лири повече. За това Министерството да се погрижи и да заповѣда тамъ да го не продаватъ на другъ. Именно за това се уплашили тѣ, като мислятъ, че може другъ да го вземе.

Предсѣдателъ: Законътъ се работи и не трѣба да се повръщаме на въпроси, които не сж на дневний редъ. Приема ли П. Събрание да се проводи това прошение на Министерството на Финанситъ? (Приема се.)

Докладчикъ (Чете): Промение отъ жителитъ на Гр. Неврокопъ (Македония) чрезъ Министерството на Въшнитъ Работи. Просителитъ въ това прошение расправитъ за поборницитъ на Еллинизма, какъ тѣ по всичкитъ села въ неврокопско, отворили гръцки училища, както и въ гр. Неврокопъ едно четворокласно мъжско училище, 1 двукласно дѣвическо и други по малки таковы, които угрожаватъ на българщината въ този окръгъ, че за да се не затрие българщината, която може да се поддржи само съ нареждане български училища въ града и селата, Молятъ Нар. Събр. да издѣйствиоува отъ надлѣжното мѣсто помощъ за поддржка на едно българско училище въ града Неврокопъ подобно на гръцкото, което би могло до нѣждѣ да подкрѣпи българщината въ този окръгъ. Това прошение носи 20 подписа и 27 общински печати, читалищни, еснафски и частни. Комисията е на мѣние да се испроводи въ Минист. Съвѣтъ, който да обърне сериозно внимание върху него.

Славейковъ: Това прошение е дадено преди 3 мѣсеци, и въ сегашното Нар. Събрание отъ сжщитъ жители тоже сж пълномощници дошли тука, които бѣха дали прошение и ние като знаехме, че има друго прошение тука, пратихме онова на Министра на Въшнитъ

Работи. Дѣйствително за тѣзи мѣста, които сж вънъ отъ нашата територия и които сж сжщи българи, на тѣхъ е нужна помощъ; но замъ тука сж още по нужди помощи; защото ние не можемъ да удовлетворимъ всичкитъ просители. Колкото за въшнитъ мѣста, то остава на Министерството на Въшнитъ Дѣла и Исповѣдацията, което се споразумѣва съ Негово Блаженство Екзархътъ и гдѣто има нужда, чрезъ него дава помощи. Заради туй азъ бихъ предложилъ това прошение да се испроводи на Мин. на Въшнитъ Дѣла, тамъ, гдѣто лѣжи този отдѣлъ и тѣзи длѣжностъ и гдѣто се научава чрезъ Негово Блаженство, има ли нужда за помощъ или не; и ако има то отъ опредѣленитъ по напредъ сумми може да се опредѣли една помощъ, а ако не стигнатъ тѣзи сумми на Министерството, то може да се обърне къмъ Н. Събрание и то да рѣши въ това отношение. За това съмъ на мѣние да се проводи на Министерството на Въш. Дѣла.

Тодоровъ: Така сжщо азъ съмъ напълно съгласенъ, да се проводи на Министерството на Въшнитъ Работи съ препорѣка, да се препрати на Екзархътъ и да се направи потрѣбното изслѣдване, а въ случай потрѣба да се даде нуждната помощъ, защото Екзархътъ тамъ дѣйствиува. (Гласове: съгласни.)

Докладчикъ: Комисията предлага до Министерскій Съвѣтъ, по се съгласява да се препроводи до Министерството на Въшнитъ Дѣла.

Предсѣдателъ: Понеже се съгласява комисията да се препрати до Министерството на Въшнитъ Работи, то давамъ на гласоподаване. Приема ли Н. Събрание да се препрати на Мин. на Въшнитъ Работи, именно съ препорѣка да се направи това, което е необходимо? (Приема се.)

Докладчикъ: (Чете:) Промение отъ жителитъ на село Орсоа (Ломско.) тѣ се преселявали въ Россия, подиръ се пакъ върнали и се заселили на старитъ си жилища; но понеже селото имъ било край Дунава, тур. правителство ги дигнало отъ тамъ и имъ дало земитъ на татаритъ; сега когато се освободи България, тѣ се повърнали на старитъ си селища и почнали да обработватъ земята си; но сега се върнали 12 вѣщи татари и съгласно съ документитъ, които имали на рѣцѣтъ си татаритъ, искали да имъ взематъ земята; за това молятъ жит. отъ това село Орсоа да имъ се възвърнатъ земитъ, които имъ е отнело турекото правителство на сила. Комисията е на мѣние да се проводи това прошение на Министерскій Съвѣтъ.

Илия Цановъ: Това село не е Орсоа; но е Орѣоа, часъ и половина пѣтъ отъ Ломъ къмъ Видинъ. Тѣзи земи сѣломъ не се отнѣха; но когато се преселяха нашитъ българи въ Россия на 1862 год. селото остана пусто и подиръ това го дадохъ на черкезитъ и на татаритъ. Като се възползува тур. правителство отъ празното мѣсто, насели ги тамъ. Подиръ 6 мѣсеци селенитъ

се върнаха назад и донесоха отъ Цариградъ едно Ираде, именно да имъ се дадатъ всичкитѣ тѣхни мѣста; но татаритѣ не щѣха да ги дадѣтъ; и като тогавашния паша бѣше татаринъ, той не имъ върва земитѣ и селенитѣ се разпрѣснаха, като яребници по ломската каза. Сега татаритѣ се завърнали и искатъ пакъ да се населятъ на това село. Но азъ мисля, че е по добръ, правителството да даде на татаритѣ други празни мѣста, и българитѣ селяни да си останатъ пакъ на своитѣ мѣста, които ги имали отъ стотини години.

Славейковъ: Въ добавка на това, което предговорившии съобщилъ, именно ще кажа, че се вече работи законъ за тѣзи земи и че до друга недѣля ще се даде на Нар. Събрание. Въ този законъ ще се опредѣли, какъ ще се върнатъ тѣзи земи на населението. Тамъ ясно стои правото на чловѣцитѣ. А сега това прошение да се препроводи на Министерството на Финансите.

Предсѣдателъ: Приема ли Н. Събрание да се препрати това прошение до Министерството на Финансите? (Приема се.)

Докладчикъ: (Чете:) прошеніето отъ Сотира Попъ Георгиевъ отъ гр. Самоковъ, поборникъ. Въ прошеніето казва, че презъ Мартъ мѣсець т. г. давалъ прошение г-ну Министру на Финансите за помощъ, по което му поискалъ г-нъ Министръ свидѣтелство за поборничеството му и той като нѣмалъ никакво свидѣтелство, молбата му била оставена безъ послѣдствие. Просителя казва въ прошеніето си, че е ималъ свидѣтелство отъ Филиппъ Маджарина, отъ Хаджи Димитрия и отъ Христа Георгию, но на 25 Априлий 1876 год. когато били въ Търново щѣлъ да го предаде въ турски рѣцѣ Хаджи Йордановиѣ синъ Петко отъ Елена, тогава той изгорилъ всичкитѣ книжа, които ималъ въ себе си. Той ходилъ по варненската губернія въ 1874 год. подъ име Щерию Димовъ персиянецъ съ русскій пашапортъ и приготвувалъ хората за въстание; за това моли Н. Събрание да промисли за неговото поддръжане, за което не би просилъ той, ако да бѣше здравъ; но го правилъ отъ нужда, понеже не билъ здравъ. При прошеніето има приложения двѣ свидѣтелства 1-то отъ вѣкой си Стоянъ самоговецъ, съ което увѣрива подписаниѣ, че Сотиръ попъ Георгиевъ на 1875 год. е ходилъ изъ Цариградъ и убѣждавалъ хората да взиматъ участие въ въстанието, а 2-то свидѣтелство е отъ народниѣ представителъ г-на Даскалова, който увѣрива, че наистина Сотиръ попъ Георгиевъ вземалъ участие като поборникъ за освобождението на отечеството ни и въ 1874 год. ходилъ за тази цѣль по варненскій мутесарифликъ, подъ име Щерию Димовъ.

Комиссията е на мнѣние, да се препрати това прошение въ Министерството на Вжтрѣшнитѣ Дѣла.

Дюкмеджиевъ: Азъ зная за този просятель само това, че когато се върнахме въ Самоковъ, то и той се върна и бѣше вързанъ съ желѣза и заточенъ по поли-

тическа цѣль; но по натагътъ друго не зная. Заради туй да се испита това нѣщо по добръ.

Предсѣдателъ: Приема ли Н. Събр. да се испроводи това прошение на Министерството на Вжтрѣш. Дѣла? (Приема се.)

Докладчикъ: (Чете:) Прошение отъ главниѣтъ раббинѣтъ на израилскии народъ, въ Княжеството, моли Н. Събр. въ името на общото желаніе на този народъ за да рѣши щото да се введе по всичкитѣ еврейски училища въ България официалния българскій языкъ, и за тѣзи цѣль да се отпусне отъ хазната нуждната сума. Комиссията е на мнѣние да се испрати на благоусмотрѣние на Мин. на Просвѣщеніето.

Баларевъ: Понеже, г-да, за нашитѣ училища, когато хващаме учители за да учатъ дѣцата ни французски, нѣмски или други язици ние имъ сами плащаме пари, то азъ не зная тука, на какво основание еврейтѣ искатъ да даваме пари да учатъ тѣхнитѣ дѣца на официалния български языкъ! Тѣ трѣба сами да си хванатъ учители и да плащатъ.

Михайловскій: Думитѣ на г-на Баларева не заключаватъ никаква политическа мѣдростъ. (Веселостъ.) Поне толкозъ, колкото турцитѣ направиха, и ние трѣба да направимъ. Турцитѣ не даваха нищо за училищата; но турскійтъ языкъ, да се преподава въ тѣхъ, плащаха. (Гласове: о, хо!) И азъ не зная, каква вреда ще имаме отъ това; напротивъ ние ще имаме полза, ако се научатъ еврейтѣ български. (Единъ гласъ: каква полза, да станатъ министри ли?) Г-да! Тука е въпросъ да стане единственъ българскій народъ; защото и израилското племе и тѣ сѣ българци, (ржкопесание, проично удобряване.) и български граждани; за това съмъ на мнѣние правителството да имъ помогне, за да се введе българскійтъ языкъ въ тѣхнитѣ училища. Тѣ послѣ сами ще си плащатъ, а найъ първо трѣба да плащаме ние.

М-ръ Каравеловъ: Азъ бихъ молилъ, да се испрати това прошение въ Министерството на Просвѣщеніето, и то ще виде какво ще прави съ него.

Наумовъ: Въ бюджета има отпусната сума отъ 350.000 франка за помощъ на училищата; за това може да се прати на Министерството на Просвѣщеніето и тамъ гдѣто има нужда отъ помощъ, ще се помогне на кое и да е училище, било то еврейско или българско.

М-ръ Каравеловъ: Ако искаха тѣ сериозно да изучаватъ българскій языкъ, то нашитѣ общини поддръжаватъ училища, и ние сме въ това отношеніе като единъ отъ найъ напредналитѣ народи, че никога не искаме пари за учението. Въ България може всѣкий, какъвъ и да е билъ да се учи, билъ той циганинъ или еврейнъ. Защо, тѣ не дохождатъ сами въ нашитѣ училища да се учатъ? Така щото специални училища, мисля, да се не допускатъ.

Бръшляновъ: Найъ добра мѣрка е, да се испроводи това прошение на Министра на Просвѣщеніето и гдѣто има нужда, тамъ да помогне. И това трѣба да се вземе

въ внимание, че не трѣба да се дава така лесно помощ, а само тамъ гдѣто има неизбежна нужда; въ повечето градове има български училища, тѣ могатъ да отиватъ тамъ да учатъ българскиятъ языкъ. Това и практиката го показва. Въ градъ Плевенъ, тамъ има 20 еврейчета, които посѣщаватъ нашето училище, и така може да стане на вредъ, безъ да иматъ двойни разности.

Свящ. Радевъ: Г-нъ Михайловскій каза, че въ Турско време турското правителство е плащало на ходжи, които преподавали въ българскитѣ училища турскитѣ языкъ. Може би; но азъ не зная, че е ставало това. (Гласове: въ Търново, другагѣ никагѣ.) Веѣка българска община, ако искаше дѣцата да знаятъ турски, тя плащаше на особенъ ходжа по 5,000 или 6,000 гроша въ годината. Това бѣше въ време, когато бѣхъ азъ въ училището. Ние сега да плащаме ли на всѣка еврейска община? Тамъ гдѣто е нужна помощ, и Министерството гдѣто виде за добро, да се даде; за това нека се препрати това прошение на Министерството на Просвѣщеніето.

Калчо Симеоновъ: Сжщо щѣхъ да кажа, косто каза г-нъ Министръ на Финанситѣ, че нашитѣ съграждани евреи, ако желаятъ да се научатъ българскиятъ языкъ, то въ всичкитѣ градове има български училища, тѣ могатъ тамъ да пращатъ дѣцата си; а прошеніето да остане безъ послѣдствие.

Баларевъ: Г-нъ Михайловскій казва, че моятѣ думи нѣмали никаква политическа мѣдростъ и за доказателство представи, че когато се научатъ евреитѣ българскиятъ языкъ, то щѣли сме да имаме полза отъ тѣхъ. Азъ мисля, че тѣ ще иматъ по голѣма полза отъ насъ, ако научатъ български, за това и трѣба сами да си плащатъ на учителитѣ. А гдѣто казва, че турското правителство плащало, за да се преподава турскитѣ языкъ въ българскитѣ училища, то това стана тогава, когато нѣкои издайници искаха да сѣятъ българскитѣ и турскитѣ училища наедно.

Михайловскій: Г-нъ Баларевъ много на криго разбра думитѣ ми и каза, че ако евреитѣ се научатъ българскиятъ языкъ, тѣ щѣли повече да ни експлоатиратъ. Азъ ви казвамъ, че всичкитѣ племена, които живѣетъ днесъ въ България и които не сж отъ нашиятъ языкъ, то политическата смисълъ изисква да се научатъ тѣ нашиятъ языкъ и да се сѣятъ полетка съ насъ. То же е въ нашиятъ интересъ, да введемъ нашиятъ языкъ и на онѣзи хора, които показватъ отъ наша народностъ, но отъ друга религия (Помаци). Ако въ нѣкои градъ ходятъ 20 еврейчета въ нашитѣ училища, то е добръ и това може за въ бѣдѣ да стане на всѣкѣ; но това наведнажъ не може да стане. Тѣ могатъ да иматъ днесъ нѣкои предразсѣдѣци и ние трѣба да дадемъ мѣсто на тѣзи предразсѣдѣци, до гдѣто тѣ полетка се опитомитъ и тогава ние не само на израилското плѣме, но и на другитѣ народности трѣба да помогнемъ, щомъ

се покаже нужда да се учатъ отъ българскитѣ языкъ. А колкото отъ други примѣчания, че отъ тогавъ захранало турското правителство да помага на училища, когато искало да потурчи българитѣ, т. е. да сѣе училищата турски и български наедно, то да ми покаже нѣкоз училище сѣлно. Но ако е било нѣгдѣ туй, то е било за това, защото е нѣмало българи да го поддържаватъ.

Бръшляновъ: Азъ само искамъ да забѣлѣжа, че българскитѣ языкъ е официаленъ и задължителенъ за всички подданици отъ каквато и да сж народностъ, и слѣдователно може и да имъ се помогне. Слѣдователно най добръ го знае г-нъ Министръ на Просвѣщеніето и той ще помогне, гдѣто има нужда. Прошеніето да не пратимъ до него и ние да преминемъ по нататѣкъ. (Гласове: исчерпано е!)

Председателъ: Желаетъ ли Нар. Събрание да се говори? (Не желаетъ). Приема ли Н. Събрание да се препрати прошеніето до г-на Министра на Просвѣщеніето? (Приема се.) Който не приема да си дигне ръката. (Меншество). Прието е да се препроводи въ Министерството на Просвѣщеніето.

Докладчикъ: (Чете): Прощение отъ 11 фамилии отъ село Чифлигъ, Орханійскитѣ окръгъ — видарско, които се и поднесватъ. Казватъ, че отъ дѣди и прадѣди сж ступани на ливади, ниви, воденици, кошари и проч. въ това село. Преди години селото имъ било отъ 70 и по вече къщи, отъ зулумъ селениѣ напуцали селото си, а нѣкои си ага Мунко, се поселилъ тамъ и освоилъ земитѣ на изселениѣ, които земни оставилъ наслѣдство на синоветѣ си Ходжа и Хасанъ. Едвамъ 11 фамилии, които сж просителитѣ, се закрѣпили въ това село въ имуществата си. Агата имъ въ 1873 год. старалъ се чрезъ съдилището да имъ ги отнеме; но не сполучилъ. Сега се е завърналъ Ходжовия синъ съ пълномощіе да продаде всичкото село на едно съ тѣхнитѣ земи. Молятъ Събраніето да се изпрати комисія за да се увѣри за тѣхнитѣ правдини, щото да не би да се онесправдайтъ. Прилагатъ едно свидѣтелство отъ село Батузли. Комисіята е на мѣсто да се проводи това прошение въ Министерството на Финанситѣ. (Приема се.) (Чете): Прощение отъ 10 Домски търговци. На 1878 год. купили били по нѣколко хиляди оки солъ отъ главнитѣ търговци, които се били задължили на митницата да отговарятъ, ако излѣзе друга цѣна на акциза. Първото Министерство въскачило било митото на солта; но опростило да се не взема то отъ старата солъ, слѣдъ това дохожда комисія, която измѣрила всичката солъ, която се намѣрила въ магазинѣ, безъ да яви, че ще и се вземе още по 3 фр. и 40 сант. мито и когато се поискало то, солта била вече на половинѣ продадена. Просителитѣ казватъ, че споредъ продажбата и, ако се вземе това мито ще губятъ по 2%, защото ще имъ стане по 13 фр. 50 сантима, когато новата солъ съ митото се продавала по 10 фр. 50 сантима. Молятъ прочее

Събранieto да имъ се отетжни митото на старата соль, за да не теглятъ неправедно загуби. Комиссията е на мѣние да се проводи въ Министерството на Финансите, и да се постъпи споредъ законътъ.

М-ръ Каравеловъ: Тѣ искатъ тука, да се не постъпи споредъ закона. Азъ не можахъ да го разбера, че тамъ струвала по скъпо, азъ не зная защо. Добавочниятъ налогъ бѣше направенъ така, щото бѣше малко по ефтинъ отъ колкото имаше да даватъ онѣзи търговци, които отъ ново докарвали сольта. Азъ не зная що искатъ тѣ.

Докладчикъ: Тѣ казатъ, че половината соль била продадена отъ какъ е била претеглена и като не знаели, че митото било по скъпо продавали сольта по същата цѣна, както по напредъ; за това искатъ да имъ се отетжни добавочниятъ налогъ.

Предсѣдатель: Приема ли Н. Събрание да се пратри това прошение до Министерството на Финансите? (Приема се.)

Докладчикъ: (Чете:) Прошение отъ Ивана Петковъ отъ село Вартопъ, който наедно съ синоветъ си Петко и Младена се е сражавалъ въ нѣколко битки. Сега сж се прибрали въ селото си Вартопъ и нѣмалн нищо. Моли да имъ се даде земя въ това село и парична помощъ за да си купятъ волове, тъй щото съ работата си да могатъ да се прехранватъ за напредъ. Прилагатъ три Сърбски документи дадени нему отъ артилерийскій полковникъ Катичъ. Комиссията е на мѣние да се проводи въ Министерството на Вжтрѣшнитъ Дѣла.

М-ръ Каравеловъ: Що искатъ тѣ?

Докладчикъ: Да имъ се дадатъ волове, и земята имъ била малко.

М-ръ Каравеловъ: Това свидѣтелство на Катича говори въ полза на тѣхъ. Азъ имахъ главоболне съ тѣхъ, когато бѣхъ въ Видинъ. Той трѣба да се е объркалъ и съ Сърбия; защото азъ го испратихъ въ Рахово да живѣе, за това че въ Видинъ ме бъркаше, до гдѣто имахме работа съ Сърбия, а колкото за волове азъ не зная каква помощъ да имъ се даде. Освѣнъ това свидѣтелството е отъ Катича, а не отъ насъ.

Цеко Петковъ: Този човѣкъ и азъ го познавамъ. Той има малко земя; защото повечето отъ неговата земя освоили сж черкезитѣ. Сега като дойде той, казаву се: да си освоишъ тѣзи земя отъ черкезитѣ. Най послѣ пакъ полицията му я взе. Той просеше само да му се дадатъ волове. Азъ не зная, че той е безъ волове.

М-ръ Каравеловъ: Колкото за черкескитѣ земи, тѣ ще се върнатъ и днесъ ще се внесе законъ за тѣхъ. Това ще получи, а за друга помощъ съвършенно нѣма нужда.

Предсѣдатель: Има ли нѣкой да говори? (Нѣма.) Приема ли Н. Събрание да се испроводи това прошение въ Министерството на Вжтрѣшнитъ Дѣла? (Приема се.)

Докладчикъ: (Чете:) Прошение отъ Тодора погъ Николова отъ гр. Махалия (Разложко) сиромашко дѣте, заставила родителитѣ си да я доведатъ тѣзи година въ София за да се учи съ надѣжда, че ще сполучи стипендия. Ходила при Министра на Просвѣщенieto, при Благотворителното Дружество, съ много молби пейни едвамъ и отпунавали по 2 рубли на мѣсецъ. Сега слѣдвала въ 1-й классъ въ дѣвическата гимназия, оплаква се, че не може да живѣе съ двѣ рубли, като е оставена само на тѣхъ. Моли Събранieto да се смилн надъ нея и да я поддържа въ училището. Комиссията е на мѣние да се проводи това прошение до Министерството на просвѣщенieto, което да обърне сериозно внимание върху него.

Бръшляновъ: Менѣ ми се чини, че голѣмо благодѣяние ще се направи отъ страна на Събранieto, ако се помгне на тѣзи дѣвойка, която е дошла между насъ и търси свѣтлина и която послѣ ще распространи науката между нашитѣ брати и сестри въ Македония; за това да пратимъ това прошение до Министерството на Просвѣщенieto съ особена препорѣка да и се помогне.

Предсѣдатель: Приема ли Н. Събрание да се прпроводи това прошение въ Министерството на Просвѣщенieto както предлага г-нъ Бръшляновъ съ една особена препорѣка да и се даде извѣстна помощъ? (Приема се.) Който не приема да си дигне ръката. (Никой.)

Докладчикъ: (Чете.) Прошение, подписано отъ 51 старопатински селени. Преди години като имъ се взело отъ земята, която се е дала на черкезитѣ, станало имъ много тѣсно да могатъ да живѣятъ тамъ, изселили сж се въ чужда държавъ; не явяватъ кога сж се завърнали. Змитѣ, които имъ владѣли черкезитѣ, молятъ Н. Събрание, да имъ се повърнатъ.

М-ръ Каравеловъ: Азъ именно казахъ, че щъ се внесе законъ за черкескитѣ и татарскитѣ земи. По тука е работата нѣщо повече. Въпросътъ е, че когато Турското правителство се е завзело да образува черкески села, отнело на с. Старопатина нѣкои земи. Тогава отъ селото 50 къщи побѣгнали въ Сърбия; и тѣзи сега се връщатъ на мѣстата си; обаче, отъ друго едно село бранковци, нѣкои селени сега владѣятъ тѣхнитѣ мѣста въ чинито полза и самийтъ сждъ издалъ рѣшенне, а срокътъ за апелъ билъ пропущенъ и рѣшението е влѣзло въ законна сила. Това слѣдоватено е такъвъ случай, щото, ако се рѣши и по законътъ за мѣритѣ, не зная какъ ще може да се постъпи; защото има сждбно рѣшенне, което правилно ли е или не, ний го не знаемъ.

Единъ Депутатъ: Г-да! Колкото за това село, което съ това прошение проси да му се повърни земята, азъ го добръ познавамъ. Това село пострада въ Турко време; а около 70 къщи отидоха да живѣятъ въ друга държавъ. Тамъ нѣкои отъ тѣхъ се опростаиха, а другитѣ сега се повръщатъ на своитѣ земища; защото нашитѣ селени нѣматъ друго занятие, освѣнъ земледѣлнето. Както всички други българи се повръщатъ

въ своето освобождено отечество така и тѣ. Но тѣ сиромаси плачатъ сега, защото не могатъ да си получатъ своитѣ земища, а съ друго нѣма съ що да се занимаватъ и сѣдятъ гладни. Както нашето село, така и много други по границата на Сърбия сж бѣха изселили, но днесъ като е свободна България, тѣ се завръщатъ. Пострадалитѣ преди освобождението както и послѣ освобождението на България, трѣба да ги вземемъ въ внимание, а въ особености ония, земитѣ на които имъ били завладани отъ черкеситѣ и татаритѣ. Азъ мисля, че е право днесъ сждѣтъ да раскопава границитѣ на земитѣ, които е поставило турското правителство и отъ което време, всѣка община си има граница по между си. Това толкова повече е несправедливо, като ние сме отъ всѣка български подданици.

Предсѣдателъ: Има ли още нѣкой да говори?

М-ръ Каравеловъ: Азъ пакъ казвамъ, че тука сж два въпроса. Колкото за ония черкески и татарски земи, да се върнатъ на селенитѣ, това трѣба и ще се направи. Но тука има едно рѣшение отъ сждѣтъ и това е другъ въпросъ, въ него азъ не се бъркамъ.

Илия Цановъ: И азъ зная нѣщо отъ тѣзи работа. Земитѣ, които сж били заняти отъ черкеситѣ, сж нанестина отъ с. Старопатница, но селенитѣ отъ с. Бранковци сж се прилѣпили въ тѣхнитѣ мери. Бранковчанитѣ, послѣ изселението на черкеситѣ, търпѣха мѣста отъ сърбскитѣ власти, понеже тамъ владѣеше Сърбия. Властитѣ испитаха и имъ позволиха да заематъ тѣзи мѣста отъ с. Старопатница. Селенитѣ бранковчане, иматъ такова рѣшение отъ сърбскитѣ власти; но нашитѣ сждилища по умно направиха: отъ бранковци, преди една година, се подигна единъ пекъ и сждѣтъ не взелъ въ внимание, че пекътъ е за мери, и че трѣба другоаче да постѣпимъ, а не както съ други земи. Освѣнъ това той не се съобразилъ съ чл. 20 отъ временнитѣ сждебни правила, които казватъ, че всѣко рѣшение отъ българскитѣ сждилища — защото и сърбското сждилище трѣба да го вземемъ като едно българско — трѣба да се даде само предъ апелативното сждилище, а не да го преглѣдва първостепенно сждилище. Сждѣтъ това не взелъ предъ видъ, така щото, пакъ първостепенно сждилище рѣшило това дѣло и то така, че безъ да повика одного отъ старопатчани. Кому е съобщено това рѣшение, споредъ кой сждебенъ членъ е станало, гдѣ и кога е било обнародвано туй рѣшение — за това нищо не зная. Сѣждователно, ако има едно рѣшение отъ българскитѣ сждилища, то си нѣма сила. Освѣнъ това, има друго едно постановление, което четохме въ вѣстникитѣ; отъ него се види кое учреждение е компетентно да рѣшава дѣла за мери. Въпросътъ за меритѣ си има особно рѣшение, така щото настоящето дѣло е само по себе си рѣшено. За това мисля, че по добръ ще бѣде туй прошение — не зная гдѣ предлага комисията да се проводи — но да се испроводи на Министерския Съвѣтъ.

Докладчикъ: Сжщо и комисията предлага на Министерския съвѣтъ да се прати.

Предсѣдателъ: Приема ли Нар. Събрание прошенieto на Старопатчани да се проводи на Министерския Съвѣтъ? (Приема се.)

Докладчикъ (Чете): Прошение отъ Михаилъ Ючичъ и Нв. Стайчовъ отъ Махомия ученици въ соф. гимназии. Тѣ били съвѣмъ безъ срѣдства; обръщали се съ прошение до М-вото на Просвѣщенieto за помощъ, но имъ се отказало. Молятъ Събранието да се погрижи за тѣхното образование.

Комисията е на миѣне да се проводи до М-вото на Просвѣщенieto.

Предсѣдателъ: Има ли нѣкой да говори?

М-ръ Гюзелевъ: Н. Събрание знае, че за всѣка гимназия е опредѣлено числото на стипендиитѣ, почти всичкитѣ стипендии бѣха занети и за това може би да се отказало на просителитѣ. Но пакъ може да се направи нѣщо отъ остатъцитѣ на сжитѣ стипендии, само ако просителитѣ заслужава да му се помогне. (Гласове: съгласи.)

Предсѣдателъ: Приема ли Н. Събрание това прошение да се проводи въ М-вото на Просвѣщенieto? (Приема се.)

Докладчикъ (Чете): Прошение отъ войвода Георги Илиевъ Гаджалъ. Въ сърбско-турската война въ която участвувалъ, изгубилъ сина си и братова си синъ. Билъ е опълченецъ въ 3 дружина; въ битвитѣ билъ раненъ въ дѣсната рѣка, за което прилага свидѣтелство, освѣнъ дубликата отъ дружинния командиръ. Проси да му се даде пенсия за прожияване, като старъ и неспособенъ вече за работа.

Комисията е на миѣне да се проводи въ М-вото на Вѣтрѣшитѣ Дѣла.

Бръшляновъ: Менѣ това име ми е неизвѣстно. Ако да бѣше той войвода, безъ съмнѣние, щѣше да бѣде прочутъ. Но, мисля, че той е единъ отъ поборницитѣ и ако иска помощъ като поборникъ, трѣба да му се даде, съгласно съ установени за това законъ. Но въ качество на войвода не може да му се даде, понеже нѣма повече отъ двама войводи. Ако признаемъ и други такива за войводи, тогава мнозина войводи могатъ да се появятъ.

Дюкмеджиевъ: Азъ ще отговори на г-на Бръшлянова, който каза, че той просителитѣ, не е извѣстенъ като войвода. Разумѣва се, че не е така извѣстенъ, но стига и това, че съ сжщата цѣль е работилъ. Той е чловѣкъ старъ, 70 годишенъ; а че е заслужилъ, това може да се види отъ неговитѣ декорации и свидѣтелствата му. Той не бѣше само въ България, но и въ Черна-Гора, Сърбия и презъ всичкото време на нашата война. Той сега вече като старъ, не е способенъ за никаква работа. Нему да дадемъ ниви, както на другитѣ опълченци даваме, не можемъ; а въ сжщото време, и съ 300 фр. не можя нищо да направи. Той е билъ

раненъ и сега старъ съ бѣла брада; така щото, трѣба Н. Събрание да помисли за него.

Войводи има много, не само двама. Трѣба, г-да, да мѣримъ равно.

Ненко Храновъ: Азъ не зная да ли той е билъ войвода или не. Но онова, което зная за него е, че той въ 76 год. бѣше въ Сърбія; участвова въ войната заедно съ насъ и не е отъ нигдѣ останалъ назадъ, при венчико, че е старъ. Той имаше единъ синъ, който погина при Новосело. За това, желая да не го оставимъ тѣй, защото той е най-стариятъ отъ оиѣзи войводи и затова да се награди както трѣба.

Цеко Петковъ: Ако този човекъ остане съвѣтъ така, то е богу плакати, понеже той е участвувалъ на венчии тѣ войни. Той бѣше въ Сърбія, на Ески-Загора, по балканитѣ и още въ революцията въ 40 год. Слѣдователно отъ началото дори до свършъка е воювалъ за освобожданието на България. А днесъ ходи по уацни тѣ и се оплаква, че нѣма да се награди. Ако е възможно Нар. Събрание, нека вземе това прошение въ внимание.

Бръшляновъ: Азъ още по преди казахъ, че това лице не ми е познато. Но никакъ не отказвамъ, че заслужва помощъ, ако е вземалъ участие въ разни движения. Азъ само мисля, че трѣба да му се откаже помощъ въ качество на войвода. Ако е поборникъ, ще представи свидетелствата си и ще се награди, споредъ издадения отъ Н. Събрание законъ. Ако не е способенъ за работа, законътъ предвижда и такива. Слѣдователно да се възнагради въ качество на поборникъ, а не войвода. Инакъ ще се явяватъ веѣкии децъ войводи.

Цеко Петковъ: Азъ ще кажа, че и мегъ не е познатъ, гдѣто еди-кой си станалъ директоръ; той обаче е познатъ на други. За това, мисля, ще бѣде несправедливо да го оставимъ тѣй, понеже г-нъ Бръшляновъ го не зналъ. (Веселостъ.)

Тодоровъ: Не трѣба да се простараме толкова далечъ; просителътъ билъ войвода или не, понеже има законъ за поборникитѣ. За това предлагамъ да се проводи прошеніето му до М-вото на Вжтрѣшнитѣ Дѣла и какви свидетелства има той, по тѣхъ ще види каква награда заслужва, по закона. (Прието.)

Предсѣдатель: Приема ли Н. Събрание прошеніето да се проводи въ М-вото на Вжтрѣшнитѣ Дѣла. (Приема се.)

Давамъ на 5 минути распуca.

Послѣ распуca.

Предсѣдатель: Засѣданието се отвари на ново.

Докладчикъ (Чете): Прощение отъ жителитѣ на с. Караачъ (Провадийско окръжие) съ дата отъ 9 Октомврий т. год. съ което просителитѣ казватъ, че при-турското правителство най-добритѣ мери и совѣтащи били отетжани на татаритѣ и черкезитѣ, които отъ своя страна пакъ обесѣбили съвършено окол-

нитѣ мери. Тѣ споменуватъ за с. Куртъ-дере (Варненско), което като било заселено съ черкези, оградени били совѣтащиитѣ и мерата имъ. Това село сега като било заселено съ пришаеци отъ Добруджа, усвоили пакъ тѣ венчикитѣ мѣста, които владѣли по напредъ черкезитѣ. Най-сѣтнѣ просителитѣ отъ с. Караачъ искатъ щото правителството, да опредѣли една комиссія, която да разглѣда на мѣстото усвоенитѣ имъ совѣтащи и мери. Комиссията е на мѣстѣ да се проводи въ М-рския Съвѣтъ за да се разглѣда по добръ.

Свѣщенникъ Радевъ: Жителитѣ отъ с. Караачъ сж имали распра съ черкезитѣ още въ турско време и тѣжбата имъ се взела въ внимание отъ тогавашното правителство, което неспроводило една особна комиссія да разглѣда тая работа. Комиссията опредѣляла синора на тѣзи мери, но черкезитѣ това рѣшеніе не взели въ внимание и задържали пакъ тѣзи ниви. Подиръ войната това село се засели съ преселенци изъ Добруджа, които присвоиха нивитѣ, оставени отъ черкезитѣ. Сега даже не допускатъ на караачкиѣ жители да отива добитѣкъ имъ на паша или на вода въ тѣзи мѣри. За това, съмъ на мѣстѣ, да се опредѣли една комиссія, която да разглѣда меритѣ и да се удовлетвори просителитѣ. Мѣстѣто на комиссията е твърдѣ умѣстно и желая Н. Събрание да го приеме.

Предсѣдатель: Има ли нѣкой да говори? (Нѣма.) Приема ли Н. Събр. това прошение да се проводи на М-рския Съвѣтъ? (Приема се.)

Докладчикъ (Чете): Жителитѣ отъ с. Попово, разградско окръжие се оплакватъ че понеже пострадали твърдѣ много презъ войната и $\frac{1}{3}$ часть отъ домоветѣ имъ били съснани и изгорени, молятъ Н. Събрание да имъ опрости Емляка за 1878 г., който възлизалъ на 2073 фр. 75 с.

Комиссията предлага да се проводи, ако правителството има данни за положеніето на това село, да даде разясненіе, за да може Н. Събрание да се произнесе върху него.

Наумовъ: До колкото помня, още въ миналата сесія бѣше се рѣшило, че на нѣкои мѣста, гдѣто се види за пуждно, да се опрощава данъка. За това предлагамъ да се проводи въ М-вото на Финанситѣ.

Славейковъ: Тѣй като за зля чѣстъ не присѣтватъ нищо единъ отъ г-да Министритѣ и не можемъ нищо да знаемъ за това нѣщо, безъ нѣкое разясненіе, то азъ казвамъ сжщо, да се проводи въ Финансовото М-во за да се испита, да ли дѣйствително тѣзи хора сж претърпѣли такива голѣми пострадавания; понеже още въ миналата сесія Събраието прие да става опрощеніе на данѣкъ, гдѣто се вижда за пуждно. Тука не може още нищо да се каже, пуждно ли е или не. Слѣдователно, трѣба да се възложи на М-вото на Финанситѣ да направи, както види за добро.

Председателъ: Какъ мисли И. Събрание? По мнѣнието на комисията, трѣба да се иска отъ правителството разяснение, а тука нѣма никой отъ Министритѣ. Приема ли И. Събрание да се проводи на М-вото на Финанситѣ за да види да ли дѣйствително заслужава внимание? (Приема се.)

Докладчикъ (Чете): Прошение отъ жит. изъ с. Гройница, (ломско окр.) съ което казватъ, че преди 18 год. тур. правит. отделило отъ мерата имъ една частъ за да се заселятъ татаритѣ. За сѣщата мера, тѣ казватъ, имали давни съ с. Вълчедръжа (ломско) и получили рѣшение отъ тогавашното турско правителство, че сѣ ступани на рѣшенитѣ мерѣ въ тѣхната околница. Понеже татаритѣ сега сѣ се изселили, просятъ да имъ припознае окр. съвѣтъ това тур. рѣшение, като имъ отстъпни земитѣ, обработвани по напредъ отъ татаритѣ.

Комисията е на мнѣние да се проводи на М-рекия Съвѣтъ. (Гласове: съгласни.)

Тихчевъ: Азъ не зная защо да се прати на М-рекия Съвѣтъ, а не на Ф-вото М-во, което предлага законо-проектъ за тия земи.

Славейковъ: Вече нѣколко прошения се явиха, а може би и още да се явятъ, които всички се отнасятъ за черкески земи. Ние вече по напредъ казахме, че този законопроектъ ще се внесе и ще се разгледва. Азъ мисля, че всички тѣзи прошения, които говорятъ за черкески земи, да испратимъ на Ф-вото М-во, безъ да четемъ всѣко едно особно и безъ да ги вотираме. Тука ми се чини работата е друга. Това прошение трѣба да се проводи на М-вото на Правосѣднето, защото тѣзи хора сега не искатъ да повърнатъ земитѣ. Азъ мисля, че имало рѣшение отъ съдѣтъ, което пакъ трѣба чрезъ съдѣцѣта да мине, да видимъ ще признае ли то за туй предишно или не. Вие по напредъ видѣхте какъ г. М-ръ се намѣри въ затруднение, касателно едно рѣшение отъ съда за такива земи. Ако И. Събрание признае, че прошеннето се отнася до онѣзи власти, които могатъ да съдятъ за това, може да се рѣши и да се прати на М-рекия Съвѣтъ или на М-вото на Финанситѣ, както проводихме и други. Но, споредъ мене, това прошение трѣба да се проводи до М-вото на Правосѣднето, което да пита окръжния съдъ, да ли припознава предишното рѣшение. Азъ впрочемъ не зная, какъ може да се признае това, то работата трѣба да отиде съдебниятъ порядкомъ. М-рекия Съвѣтъ ще направи общъ законъ въ това отношение, но ако тѣзи хора представятъ нѣкои танин, съ които се утвърдява тѣхното право отъ надлѣжната власть, — работата ще стане толкова по лесна.

Докладчикъ: Тия хора не ще иматъ никакво рѣшение въ рѣцѣ, защото, ако тѣ иматъ не ще се отнесатъ до И. Събрание. На тѣхъ може да имъ е казано само устно, че имъ се даватъ тия земи. За това се

отнесоха до И. Събрание да подѣйствиома и окр. съвѣтъ да признае тия земи за тѣхни.

Председателъ: Приема ли И. Събрание това прошение да се проводи до Министерството на Финанситѣ? (Приема се.)

Докладчикъ: (Чете.) Прошение отъ жит. на с. Кошари (радомирско) съ което искатъ да имъ се отстъпни мерата, пазиваема Ридо, расположена между с. с. Кошаръ, Раковина и нивитѣ на Яшаръ бей Идризовъ; отъ западъ пропобески нѣтъ и отъ сѣверъ могиленски нѣтъ. Понеже отъ старо време било тѣхно и че Яшаръ бей съ насиле билъ и усвоилъ. Тѣ казватъ, че като си побѣгнали венчкитѣ турци и самия бегъ послѣдствие на войната, дали прошение въ радомирский съдъ, който билъ рѣшилъ въ тѣхна полза, но апел. съдъ въ София унищожилъ това рѣшение. Тѣ некатъ, щото И. Събрание да обърне внимание на просбата имъ, защото иначе не ще можали да си поминатъ.

Комисията предлага да се проводи до Министерския Съвѣтъ. (Приема се.)

Докладчикъ: (Чете.) Прошение отъ жит. изъ г. Ески-Джумая, съ което покорно молятъ И. Събрание да ги избави отъ панапри, който става всѣка година въ града имъ. Тѣ казватъ, че голѣма вреда имали търговцитѣ отъ Е.-Джумая и цѣлото окръжие отъ този панапръ; защото, ако да имало панапръ, търговцитѣ щѣли въ Е.-Джумая да иматъ презъ цѣлата година земяне даване, и сега всѣкий си купувалъ на панапри каквото му трѣба за презъ цѣлата година и така мѣстната търговия пропадала. (Веселостъ.) Комисията е на мнѣние, като неумѣстно, да остане безъ послѣдствие (Гласове: съгласни.)

Самсаровъ: Ако и да съмъ членъ отъ комисията за разглеждане прошенията, то пакъ ще забѣлѣжа, че не съмъ съгласенъ съ нейното рѣшение, понеже тя се съгласи твърдѣ лесно да остане прошеннето безъ послѣдствие, прошение, което е подписано и се подава отъ около 200 души граждани. Тѣ казватъ, тѣжбата си и интереситѣ си като граждани; излагатъ, че отъ панапри, гдѣто ставалъ въ града имъ имало голѣма вреда и убийство на тѣхното зимане даване и не могли да се признатъ. Дѣйствително може да се каже, че и ако общатъ щета или вреда отъ съществуването на този панапръ, но той трѣба да съществува, защото може да има нѣщо по капитално и по общо въ интересѣтъ на народа и търговцитѣ на страната; по такова нѣщо, като не се представи, то, мисля, не ще бѣде така справедливо да се обръщаме къмъ тѣхната жалба безъ никакво внимание. Ако не се покаже поне ползовитѣ и нуждѣтъ този панапръ, защо да го има тамъ? Каква полза той ще принася? Тамъ гдѣто се осѣщатъ щета и неспогоди на гражданитѣ отъ единъ панапръ, не зная защо да съществува? Може да се търпи панапри, когато би имало отъ него нѣщо по общо, по голѣма полза. Но види се

такова нѣщо нѣма и за това тѣзи хора даватъ жалба и се оплакватъ отъ него. А въ такъвъ случай, не зная, защо да оставяме прошенето имъ безъ послѣдствие?

Тихчевъ: Азъ напълно съмъ съгласенъ съ мнѣнието на комисията, да се остави безъ послѣдствие, и не можъ отъ каквато и да е точка зрѣния да се съгласяе съ г-на Самсарова, който иска да говори въ защита на хората. Г-нъ Самсаровъ самъ се обарва отъ обичаитѣ, които съществуватъ до сега и които сж основани по самитѣ трѣбовання на мѣстата; но да се доведатъ такъвизъ общи пазари въ нашата страна. Азъ бихъ приелъ не само на едно мѣсто да има пазари но поне на всѣкий градъ и не отъ година на година, но да ставатъ по често, за да може отъ една страна да се дава потикъ въ движението на индустрията и промишлеността на населението въ нашата държава. Г-нъ Самсаровъ пита: каква полза има отъ този панаиръ? Азъ не зная какъ не може той да разбере това, понеже ползата е очевидна населението може всичко по евтино да си купува и ако да нѣма нѣщо друго той може отъ панаира да си достави. За това не трѣба да остраиваеме тѣзи панаири, иначе населението ще бѣде принудено да купува стокитѣ отъ търговцитѣ 2 пкти по скъпо. Азъ също съмъ съгласенъ съ комисията.

Баларевъ: Азъ не можъ да си истъквамъ, какъ гражданитѣ отъ единъ градъ да се оплакватъ, че съществувалъ въ градътъ имъ панаиръ, когато е доказано, че онѣзи градове гдѣто съществува панаиръ сж най-щастливи. Вѣрвамъ, че това прошение е отъ нѣкои само лица, а не отъ цѣлото население. Защото едно население не може да се оплаква, че става панаиръ, понеже то има повече полза отъ него, отъ колкото вреда. Но тука виждамъ, че се оплакватъ хора, които искатъ да се ползватъ въ вреда на другитѣ, като искатъ да препрѣчатъ на населението да се ползва отъ панаира. Този панаиръ толкова години съществува. Азъ предлагамъ прошенето да остане безъ послѣдствие. (Гласове: съгласни).

Докладчикъ: Г-нъ Самсаровъ не можамъ да разбере каква е ползата отъ панаира. Ползата показватъ самитѣ просители въ прошенето си. Тѣ се оплакватъ, защо цѣлото население да се ползва съ купуване по евтини стоки, а не само сскп-джумайскитѣ търговци съ скъпо продаване на стокитѣ. (Веселостъ). Вѣрвамъ, че г-нъ Самсаровъ, ще се съгласи, че е по добръ да се ползва цѣлото население отъ колкото само сскп-джумайскитѣ търговци. За това прошенето да остане безъ послѣдствие. (Гласове: исчерпано е!)

Марко Вълчовъ: Може да се каже за панаира, че нѣкои частни търговци или по малко лица иматъ полза отъ него, но ние виждаме населението страда отъ него. За това азъ, като частенъ търговецъ, отричамъ тоя интересъ и казвамъ, че е по добръ да го нѣма

панаири. Много лица, вънкашно знаятъ, а вътрѣшно не знаятъ, че има пагуба. Когато става единъ панаиръ въ единъ градъ, може да се признае, че въ нѣкой смисълъ, за вънкашнитѣ хора, има полза, но за града е вредителенъ. Защото ако ги има въ всѣкий градъ панаиритѣ, то ще докарватъ стоки може би всичкитѣ елементи отъ странство и това е пагубно и на страната и на венчки. Г-нъ Тихчевъ каза, че ако нѣма панаири ще се продаватъ стокитѣ много скъпо, но ще му възрази, че не е така. Защото ако да нѣма панаири, тогава търговцитѣ по много ще тръгватъ презъ цѣлата година и можтъ да даватъ стокитѣ по 5% по евтино. Сълдователно съгласенъ съмъ да се даде внимание на това прошение.

Славейковъ: Този въпросъ за панаиритѣ е отъ голѣма важность и на него не се съгласяватъ много добри економисти. Когато добиемъ желѣзници, тогава тѣ сами ще убиватъ панаиритѣ, а за сега много сж потрѣбни, отъ тѣзи страна да се радва человекъ да си купува евтини нѣща и прочая. Навистина ние не сме специалисти. Всичко което смѣ намѣрили отъ напредъ не е добро, но не е и всичко лошо. Единствениятъ человекъ, който отбира отъ таква нѣща е г-нъ Министеръ на Финансите и този въпросъ трѣба да се остави нему. Впрочемъ, вѣрвамъ, че и за него ще бѣде трудно да рѣши въпросътъ, но не трѣба да остане безъ послѣдствие прошенето на 200 души, защото съ знаемъ, че не сме компетентни въ кп. Ако Министерътъ на Финанситѣ, отъ повисока точка на други интереси, го проучи, ще има право да унищожи панаири. Азъ разумѣвамъ, че панаирътъ на едно мѣсто е много хубаво нѣщо, защото тамъ можемъ, напримеръ да продадемъ нашитѣ произведения. Пазаръ е на който продаваме добитъкъ и други нѣща, а пазаръ гдѣто се продаватъ европейски дрини — това показва друго нѣщо. За това Събранието иска да се предвзема съ такъвъ интересъ, който не може да се прецени. Искатъ това да остане на Министра на Финанситѣ, като единствениятъ компетентно лице; и той, ако вижда пазарътъ че е вредителенъ, нѣма да го приеме; ние не трѣба да предпришавали въпроса. Когато е работата за такова нѣщо, което разбираме, тогава принадлежи намъ да се произнесемъ, но тука не можемъ всичко да разумѣемъ. Министерътъ знае по добръ какъ стоятъ тѣзи работи, за това ако проводимъ прошенето нему, ние не губимъ нищо.

Паничерски: Азъ мисля, че този въпросъ неизисква до толкова дълбоко и економическо знание. Тука говорятъ един за едно други за друго, но отъ всичко говорено на единтъ и другитѣ явно се доказва, че отъ съществуването на този панаиръ, може би, губятъ само 5 души търговци а печели цѣлото население. Сълдователно, не зная, да ли трѣба да глѣдаме интереситѣ на 5—6 души, а да презремъ ония на цѣлото население; азъ мисля, че трѣба всѣкий пктъ да глѣдаме интереситѣ на цѣлото население. И когато е тъй, то да не се

провежда прошенето на Министра, но да остане безъ послѣдствие, както предлага и комисията.

Тодоровъ: Азъ сподѣлямъ мнѣнието на депутата г-на Марка Вълчова и зная, че въ Ески-Джумая освѣтъ малка полза, която градътъ придобива, за всички други е пагубенъ. Защото донасятъ всѣ огромни стоки, а презъ цѣлата година търговцитѣ стоятъ безъ работа. Но, ако вземемъ предъ видъ ползата за цѣлото население отъ пазаря и като вземемъ отъ друга страна свободно развитието на търговията, азъ не зная, да ли имаме право да запретимъ пазаритѣ. Сжщо тѣй не можъ да разумѣя предложението на г-на Славейкова, който каза, че г-нъ Министръ на Финанситѣ, като най компетентна личностъ по тѣзи частъ — което азъ едвамъ ще можъ да си помисля, на него да предоставимъ да рѣши този въпросъ. Азъ мисля, че тука има търговци, които по добръ можтъ да знаятъ работата. За това прошенето да остане безъ послѣдствие.

А. Цановъ: Азъ нѣма да говоря много, но съгласявамъ се съ г. Тодорова, гдѣто каза, че по начало правителството не бива да се мѣси въ търговията, защото тука е чисто търговска работа. Ако нѣма полза за търговцитѣ, нито за населението отъ този панаиръ, той самъ по себе си ще престане. За това казвамъ, че прошенето не трѣба да се проважда до Министерството, но да остане безъ послѣдствие. (Гласове: съгласно.)

Михайловский: Азъ като взехъ въ внимание, не само тѣхната частна полза или вреда, но и като погледнахъ въобще какво влияние иматъ европейскитѣ търговци върху нашата страна, дойдохъ до заключение, че трѣба да не става толкозъ лесно вкарването на чуждитѣ стоки и въ толкѣвъ размѣръ, когато не можемъ да изнесемъ ние толкова, колкото се внася. Заради тѣй, азъ съмъ на това мнѣние, че трѣба да се остави този панаиръ да умре самъ си. Когато става този панаиръ подиръ Гергювденъ, отъ Цариградъ се натоварватъ толкозъ стоки, колкото никой другъ пѣтъ, и тая стока се проважда въ Ески-Джумая. Ами, ако каже нѣкой: гдѣ ще си намѣрятъ хората онова що имъ трѣба, ако нѣма панаиръ? Г-да, тѣ ще си истжкатъ въ къщитѣ каквото имъ трѣба и ще си приготвятъ всичко. Ние трѣба да не даваме сами поводъ и улеснение на иностранитѣ търговци гръци и армине да дохождатъ съ толкова стока въ нашата земя, понеже има и наши търговци, които можтъ да търгуватъ като тѣхъ. Но азъ не казвамъ да се мѣсимъ и да затворимъ ние панаири, нито казвамъ да предоставимъ право на Министра, но казвамъ да се остави просто самъ на себѣ си за да умре. Само правителството не трѣба да казва, че подиръ Гергювденъ или еди-кой денъ ще се отвори панаирътъ, но да се остави така. —

Гдѣто споменѣ г-нъ Славейковъ относително до желѣзницѣтъ пѣтица, то има да напомня, че тѣ се направиха въ Европа тъкмо тогава, когато европейцитѣ имаха вече

какво да изнасятъ. Тѣй напримѣръ въ Англия се направиха желѣзници тогава, когато имаха нѣщо за изнасяние; но ние колкото имаме стока за изнасяние, може да се изнесе сичката за три недѣли. Ние сме принудени да направимъ една желѣзница, но това не значи, ако я правимъ да я правимъ за насъ. (Шумъ. Гласове: това е другъ въпросъ.) Панаиритѣ сж за въ полза на чужденцитѣ, защото плѣвенскии и рѣховскии пазари, които, ако и да сж направени само за добитѣкъ, но тамъ има складове отъ всичкитѣ манифактурни стоки немски английски и други. За това, ако рѣшимъ да ставатъ панаиритѣ, то ще направимъ едно рѣшение въ полза на чужденцитѣ и въ полза на чуждитѣ стоки. Ние не трѣба да направимъ така, но трѣба да оставимъ естествено да си върви работата.

Тихчевъ: (Иска да говори. Гласове: исчерпано е!) Като говорихъ едностранно. (Гласове: исчерпано е! исчерпано е! шумъ голѣмъ, нищо не се чуе.) безъ послѣдствие.

Председателъ: Исчерпанъ ли е въпросътъ? (Исчерпанъ.) Давамъ на гласоподаване. Приема ли Нар. Събрание споредъ мнѣнието на комисията да остане това прошение безъ послѣдствие? (Гласове: приема, други: не приема.) Който не приема да си дигне ржката. (Мнѣшество.)

Вълчовъ: Правителството да се не мѣси (Гласове: това е ново предложение.) (Прието да остане безъ послѣдствие.)

Докладчикъ: (Чете:) «Прохшение отъ жителя на с. Керекъ. (Търновско.) Панаирота Стефанова, на когото синъ му билъ зачисленъ въ еленската № 21 дружина, 3-та рота 1-й взводъ. Расправа за злоупотребуване отъ страна на ротния му командиръ, вслѣдствие на което синъ му Стефанъ Миневъ билъ осѣденъ отъ военния съдъ на едногодишенъ тъмниченъ затворъ.

Комисията е на мнѣние да се прочете цѣлото прошение за погълѣмо освѣтление на работата и да се възложи на особенното внимание на г-на Военния Министръ. (Гласове: приема се да се чете.) (Чете:)

„Господине председателю!

Долноподписанныи жителъ отъ село Керекъ (Търновско) Ви моля да благоволите да вземете въ внимание долнузложената ми просба.

Имамъ единъ синъ жепенъ, който бѣше около 19 годишенъ, когато го взеха войникъ въ 1878 год. 11 Августъ на име Стезанъ Миневъ зачисленъ въ 21-та еленска дружина 3-та рота 1-й взводъ. Слѣдъ година и нѣколко мѣсеца служение въ тая дружина се избра за артелчикъ на тѣзи сжща рота на 18 Февруарий т. г., ако и да е отказвалъ да приеме тѣзи служба по причина на своята неграмотность и неопитность, покорилъ се най послѣ на военный ротный редъ и неволно поселъ да изпълнява тѣзи длѣжность, за която не е билъ каджренъ. (Но билъ по честенъ отъ събратията си по единогласно одобрение по причина на неговото добродушие и праводушие.) Тѣзи си служба като изпълнявалъ, господинъ ротный му командиръ, когато сж били нуждни пари, давалъ му е и ги е запиевалъ самъ на единъ тетрадь. Въ този

живѣятъ на тѣзи земли, за които толкозъ пкти се оплакватъ и като самитѣ наречени господари на тѣзи земли, чифликчиитѣ даватъ едно прошение, съ което заявяватъ, че сж съгласни да се направи такъвъ законъ и да се избере една комисия, то на дневний редъ подиръ законътъ за подданството ще слѣдва законътъ за тѣзи земли.

Докладчикъ: Трѣба да се проводи на Мин. Съвѣтъ. и когато се разглѣда отъ Нар. Събрание законопроектътъ за подобрението на земледѣлческото население, които живѣятъ въ такива земли, тогава да се разглѣда тамъ.

Славейковъ: Именно това, когато ще се говори за този законъ, ще се вземе въ внимание.

Предсѣдателъ: Тукъ има внесено предложение отъ г-нъ М-ръ на Просвѣщеніето, съ което се иска да се отпуснатъ 35,000 фр. за държавната печатница, които да се взематъ пакъ отъ другия кредитъ, който се намира въ бюджета за Просвѣщеніето. Желас ли Нар. Събрание сега да се вотира? (Не желас.) На дневний редъ въ понедѣльникъ щѣ имаме законътъ за финансовитѣ чиновници. За сега засѣданіето се затваря.

(Конецъ 5 часа и 15 мин.)

Предсѣдателъ: **П. Р. Славейковъ.**

Подиредедители: { **Н. Сукнаровъ.**
 С. Стамболовъ.

Секретари:

Ив. Даневъ.

В. П. Золотовъ.

Р. Каролевъ.

Райчо Поповъ.

Хр. Баларевъ.

Х. Бръснаровъ.

Хр. Грънчаровъ.

В. Радославовъ.

Управителъ на стенографическото бюро **А. Безеншекъ.**